

The Venice Charter

*translated
in*

HUNGARIAN

HONGROIS

ICOMOS National Committee using this version:

Hungary/Hongrie

NEMZETKÖZI KARTA A MŰEMLEKEK ÉS ÉPÍTÉSZETI EGYÜTTESEK KONZERVÁLÁSÁRA ÉS RESTAURÁLÁSÁRA

A múlt szellemi üzenetét hordozó monumentális alkotások a népek évszázados hagyományainak élő tanúi a jelenkor számára. Az emberiség - amelynek nap mint nap lelkiismereti kérdése az emberi értékek egysége - ezeket az alkotásokat közös örökségnek tekinti és egyetemlegesen felelősnek vallja magát védelmükért a jövő generációi előtt, amelyeknek a hitelességük teljes gazdagságában kell ezeket az emlékeket átadnia.

Ezért lényeges nemzetközi szinten közösen kialakítani és megfogalmazni azokat az általános alapelveket, amelyeknek a műemlékek konzerválását és restaurálását irányítaniuk kell, egyben minden nemzetre hagyva azt a feladatot, hogy alkalmazásukat saját kultúrájának hagyományai szerint, annak keretében biztosítsák.

Az 1931. évi Athéni Karta először öntötte formába ezeket az alapelveket és széles nemzetközi mozgalom fejlődését segítette elő. Ez kifejezésre jutott pl. nemzetközi dokumentumokban, az ICOM és az UNESCO tevékenységében és ez utóbbi által létrehozott, a kultúrjavak konzerválásának és restaurálásának tanulmányozására alakult Nemzetközi Központ megalakításában. A kritikai érzék és szellem azonban egyre finomodott és mind összetettebb és árnyaltabb problémákat tár fel úgy, hogy elérkezettnek látszik az idő a Karta elveinek felülvizsgálatára, illetve azok elmélyítésével és értelmük kibővítésével egy új dokumentum megfogalmazására.

Ennek következtében a műemlékvédelemmel foglalkozó építészek és szakemberek 1964. május 25. és 31-e között Velencében tartott II. Nemzetközi Konferenciájának a következő szöveget hagyta jóvá:

MEGHATÁROZÁSOK

1.

A műemlék fogalmán olyan önálló építészeti alkotásokat és városi vagy falusi együtteseket értünk, amelyek valamely sajátos kultúrának, jelentős fejlődésnek, vagy történelmi eseménynek tanúi. A műemlék fogalma nemcsak a nagy alkotásokra terjed ki, hanem azokra a szerény művekre is, amelyek az idő folyamán kulturális jelentőségre tettek szert.

2.

A műemlékek konzerválása és restaurálása olyan tevékenység, amely minden alkalmas tudományágat és gyakorlati eljárást felhasznál a műemléki örökség tanulmányozására és védelmére.

CÉL

3.

A műemlékek konzerválása és restaurálása éppúgy törekszik a művészeti alkotások, mint a történeti értékek védelmére.

KONZERVÁLÁS

4.

A műemlékek konzerválása elsősorban állandó karbantartásukat teszi szükségessé.

5.

A műemlékek konzerválását a társadalom számára való hasznos felhasználásuk mindig elősegíti: az ilyen felhasználás tehát kívánatos, de az nem változtathatja meg az épületek eredeti elrendezését és díszítését.

E határok között kell tehát elképzelni és megengedni a szokások és rendeltetések fejlődése által megkövetelt új kialakításokat.

6.

A műemlékek védelme kiterjed az arányainak megfelelő környezet védelmére is. Ha a hagyományos környezet megmaradt, ezt meg kell őrizni. Minden olyan új építkezést, bontást vagy átalakítást kerülni kell, ami megváltoztathatja a környezet tömegeinek és színeinek viszonyait.

7.

A műemlék elválaszthatatlan a történelemtől - amelynek tanúja - és a környezettől - amelyben áll. Ezért bármely műemléket vagy annak egyes részeit csak akkor szabad áthelyezni, ha azt a műemlék megmentése megköveteli, vagy valamilyen nagy nemzeti vagy nemzetközi érdek indokoltá teszi.

8.

Azok a szobrászati, festészeti részletek vagy díszítőelemek, amelyek a műemlék szerkesztési részei, nem távolíthatók el róla csak akkor, ha konzerválásuk biztosítására ez az egyetlen elfogadható lehetőség.

RESTAURÁLÁS

9.

A restaurálás az a művelet, amelynek meg kell őriznie a műemlék kivételes jellegét azáltal, hogy konzerválja és feltárja annak esztétikai és történeti értékét. A régi állapot és a hiteles dokumentumok tiszteletbentartására támaszkodik, de megáll ott, ahol a hipotézis kezdődik. Ami a feltevésen alapuló beavatkozásokat illeti: az esztétikai vagy műszaki okból elkerülhetetlennek minősített mindennemű kiegészítés építészeti alkotásnak minősül, s mint ilyen, korunk jegyeit kell magán viselnie. A restaurálást mindig előzze meg és kísérje végig a műemlék régészeti és történeti vizsgálata.

10.

Ha a hagyományos eljárások elégtelennek bizonyulnak, a műemlék megerősítésére minden olyan korszerű konzerválási és szerkezeti megoldást segítségül lehet hívni, amelyek hatékonyságát a tudományos adatok bebizonyították, és a gyakorlati kísérletek garantálják.

A műemlék épületen minden építési kor hozzájárulása tiszteletben tartandó, mivel a restaurálásnak nem célja, hogy stílusegységet érjen el.

Ha az épület több egymás feletti réteget hord magán, a korábbi állapot kiszabadítása csak kivételes esetben jogosult, azzal a feltétellel, hogy az eltávolított részek csekély értéket képviseljenek, míg a felszínre hozott mű nagy történelmi, régészeti vagy esztétikai értékű dokumentumot jelent, és állapotát konzerválva kielégítőnek ítélik. A kérdéses elemek értékének megítélése és a végrehajtandó eltávolítások elhatározása nem függhet egyedül a tervezőtől.

12.

A hiányzó részek kiegészítésére szolgáló hozzájárulásoknak harmónikusan kell az együttesbe illeszkedniük, meg kell azonban különböztetni azokat az eredeti részeketől, nehogy a restaurálás meghamisítsa a történelmi és művészeti dokumentumot.

13.

A hozzájárulások csak úgy engedhetők meg, ha tiszteletben tartják az épület valamennyi lényeges részét, annak hagyományos kereteit, kompozíciójának egyensúlyát és a környezetével való kapcsolatát.

MŰEMLEKI TELEPÜLÉSEK

14.

A műemléki értékű együtteseket külön gonddal kell kezelni, meg kell őrizni egységüket, gondoskodni kell felújításukról, rendezésükéről és helyreállításukról. Az ilyen területen a konzerválási és helyreállítási munkákat az előző pontokban kifejtett elvek szerint kell végrehajtani.

ÁSATÁSOK

15.

Az ásatási munkákat a tudományos előírásoknak megfelelően, és az UNESCO által 1956-ban elfogadott „A régészeti feltárások nemzetközi irányelveinek meghatározására vonatkozó javaslat” szerint kell végezni.

A romok helyreállításáról, valamint az építészeti részletek és talált tárgyak szükséges mértékű állandó konzerválásáról és védelméről gondoskodni kell. A fentiekén kívül meg kell ragadni minden kezdeményezést, ami a feltárt emlék megértésének megkönnyítését célozza anélkül, hogy megváltoztatná annak értelmét. Minden rekonstrukciót azonban eleve ki kell zárni, és csak az anastylosis lehetőségét szabad előirányozni, vagyis a meglévő de szétesett részek újra összeállítását. A kiegészítő elemek mindig felismerhetőek legyenek és csupán azt a minimumot tegyék ki, amennyi a műemlék megőrzésének és a formák teljessége visszaállításának szükséges feltétele.

PUBLIKÁCIÓ

16.

A konzerválási, restaurálási és ásatási munkák pontos dokumentáció összeállításával járnak együtt, amelyek kritikai és elemző beszámoló formájában, rajzokkal és fényképekkel illusztrálva készüljenek. Ebben a feltárási, megerősítési, újraösszeállítási és kiegészítési munkák minden fázisát, valamint a munkák során meghatározott szerkezeti és formai elemeket le kell rögzíteni.

Ezt a dokumentációt valamely közgyűjtemény archivumában kell elhelyezni és a kutatók rendelkezésére kell bocsátani. Ajánlatos a dokumentációk publikálása.